

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

9 de solutione Sponsaliorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Ὁς δὲ πρὸς μὲν γλυκῆρ τε καὶ χεῖρα χεῖρα,
Βεδούμης ἢ σαδουαίτῃς πρὸς μητῆρ ἀπὸ δυνῆ.
Ὁ δὲ βίβλῃς παρὰ φίλῃ μαλακεία διατῆ.

Id est:

28 Nysai Megarensis, remis prestantes,
Felices habuistis, quoniam pra alius hospitiibus,
Atticum Dioclea puerorum amatorem honore affecistis:
Sempor primo vere ad eius tumultum congregastis
Pueri certant osculi victoriam reportare.
Quique labris dulcibus applicauerit,
Et coronis honoratus ad suam matrem reuertitur.
Beatus ille quisque inter pueros de osculis iudicatur.

De Solutioe sponsaliorum. Cap. 9.

- 1 Sponsalia impune facile dissolui nequeunt.
2 Sponsalia soluentur morte.
3 Mutuo dissensu.
4 Alterius concubitu.
5 Superueniente lepra, vel insigni morbo.
6 Non impletis conditionibus.
7 Noua religionis susceptione.
8 Sponsa facta alium de pregnant, & seca adulterata fuerit.
9 Inopia sponsalia non dissoluit.
10 Sponsalibus dissolutis quomodo repetantur data.
11 Sponsalia dissolubilia sunt tantum qua futuram, non qua presentem habent promissionem.
12 Vxor de sponsandi & ducendi apud Indeos formula.

1 Dissolutio sponsalium facilis non est, et si videatur. Ideo & cautum, ut parentes qui irrita fecerint sponsalia filiorum, a communione triennio separerentur, can. si qui parentes 3. 1. q. 3. arg. can. si cui. de penit. dist. 1. & similiter filii, si sint in culpa, si tamen filii secundum promissionem factam contraxerint, excusantur, utique scilicet, quo ad penam ecclesiae, sed non quo ad reatum, ex quo in contrarium iussi sunt.

2 Sponsalia tamē futurarum nuptiarum inquam pactiones, aliquando dissolui contingit pluribus de causis. Quarum frequentiores tantum annotabo. reliquas namque videre licet apud Angelum de Clauasio in summa. Prima ad mortem pertinet. quae ut omnium periodus, finis & solutio est, §. deinde, de nupt. in Nouel. sic & sponsalia soluit, l. fin. C. de sponsal. §. Alia tamen ex mutuo dissensu, seu consensu in dissolueno consistit, cap. 2. de sponsal. apud Gregor. et si glossa in dist. c. 2. quaedam aliud sentiat, quam tamen reiiciunt Ioannes Andreas & Panormitanus in ca.

4. 2. de sponsal. §. Tertio. tamen si qui primam desponsauit pollicitatione futurarum nuptiarum, cum altera se commiserit, sicut ex literis, de spons. ca. si in virum. & c. 1. de spons. duor. §. Quarto, tamen si

post sponsalia huiusmodi, alter sponsatorum deciderit vel in lepram, c. literas. de coniug. leprosi, vel in corporis insignem quandam deformitatem, c. quem admodum, de iur. iur. puta membro aliquo inciso. §. Quinto, tamen si non satis fiat conditionibus & conditionibus sponsaliorum, c. de illis, de condit. appof. §. Sexto, tamen si alter ex sponsis, post sponsalia alterius & diuerse, quam tunc esset, fiat cultor religionis, l. Deo nobis, de episc. & cler. veluti si fiat haereticus, vt notat Harmenopolus lib. 4. tit. 1. facit l. si legib. de episcop. audien. §. Septimo, tamen si ex alieno semine fuerit deprehensa sponsa utrum gestare, l. si constante, solut. matrim. P. Harmenopol. lib. 4. tit. 1. Sic inter leges Langobardorum, Rhotarius eorum rex statuit. l. 2. & 3. de sponsal. lib. 2. legum Langobard. vt si fuerit sponsa adulterata, & non poterit purgari hoc crimine illato, a duodecim proximis, dissoluantur sponsalia. & illa puniatur poena adulterii. Item, si leprosa, vel daemoniaca, aut ambobus oculis capta fuerit, tunc quoque sponsus recipiat res, quas dedit, & non cogatur illam tollere. §. Porro tamen inopia sufficiens impune visa non est sponsalia soluere: sicut ab Ephoris pecunia multati sunt, Plutarcho in Lyfandro. parentes eius, cui desponsata fuerat filia Lyfandri: quod sponsalibus renuntiaffent, cognita post mortem Lyfandri eius inopia. §. Solutis tamen sponsalibus, si is qui aliquid dedit eo nomine, vt in vxorem haberet, praebuerit causam solutioni, non reuocat data: contra, si non dederit, na reuocat, l. cum veterum 15. de don. ant. nupt. Quin & ea quae parentibus filiae munera data sunt, ea intentione vt donans haberet in vxorem, si id non conueniatur reuocantur, l. 2. C. de donat. ante nupt.

§. Notandum tamen nos de sponsalibus agere, quae praesentem non habent promissionem, quibus scilicet nec benedictio adest, nec quis accipit in suam vxorem, sed se accepturum pollicetur: alioquin praesens promissio illa esset ad matrimonium instar indissolubilis, cap. fin. de spons. duo. Sic enim & statuit Alexius Comnenus Imperator, in iure orientali & constituit. Imperatoris Alexii Comneni, tit. de spons. cap. 2. ad suggestionem Curopalatae, & magni Drungarii Vigle D. Ioannis Thracensis, anno a creatione 6600. mense Martio: in dictione 15. qua declaratum, sponsalia, quae facta benedictione munita sunt, dissolui non posse.

§. Et tamen Rabini quoque de iure suo testantur in משה ומרים mitzot gasse. in praecipis affirmatiuis, praecip. 48. his verbis in Latium conuersis, iniurianda vxor ducenda, pecunia, vel scripto, vel concubitu. idque faciendum coram testibus. Subarratio fieri potest dimidio scilo. Scriptum, quod consensum explicet, tale esse potest. filia tua vxor mea est. Quod concubitus matrimonium faciat, lex ipsa docet. Quando igitur, vno horum trium eam sanctificauit, vxor illius censetur, & est prohibita toti mundo, haec illi.

DE MATRIMONIIS ET NUPTIIS LIBER IX.

Denomine nuptiarum, & synonymis matrimonii. Cap. 1.

- 1 Synonyma verbi matrimonium.
2 Matrimonii etymon, quare potius a matre quam a patre.
3 Connubium & contubernium quid, & quare iuxta nuptia inter seruos non erant olim, hodie sunt.
4 Nuptiarum etymon, maritus, marita quid.
5 Velata virgines nubentes, & quare nubentes velarentur.
6 Velum nuptiarum flammae erat, & quid essent.
7 Velum duplex, virginum, vestalium.

1 Synonyma sunt matrimonium, tamen coniugium, connubium, nuptia, confortium, & pro eadem re promiscue usurpata ab Vlpiano. l. in eo iure 45. de rit.

2 Connubium, tamen ducendae vxoris iure facultas, nullum cum seruis, vt ait Vlpianus in tit. 5. Contubernium tamen cum illis. Ita contubernii nomen non proprie ad liberarum personarum

nuptias iure gentium pertinet, sed ad seruas, dum cum ancillis & seruis coniunctio fit, vt ait Constantinus Caesar, l. 3. de inoff. nupt. lib. 5. C. tit. 5. §. si vero ab initio, de nupt. in nouell. aliquando tamen & de liberis contubernium dicitur, Iul. Paul. lib. 2. recep. sentent. tit. 20. ideo nec serui ob violatum contubernium accusantur adulterii illo iure, Dioclet. & Maxim. l. seruis. 23. ad l. Iul. de adult. lib. 9. C. tit. 9. Est namque contubernium generale nomen, nullius specialis vinculi, quam societatis, referens modum εὐστροφῆς, συνουσίας, coniunctus, vt apud Vegetium 1. de re milit. Contubernium est tabernaculum seu tentorium decem millium, qui & contubernales, vt & apud Iulium Caesarem 3. comment. Et Columella 1. de re rustica. suadet dominis dare seruo villico contubernalem mulierem, quae cum contineat, hoc est, vxorem, quae tamen cum illis vere non dicitur, eo quod istae nuptiae ex legum & iuris ciuilibus pendent decretis, §. 1. de nupt. apud Iustin. quorum seruus incapax est. quive pro nullo in iis, quae ciuilibus iuris sunt, habetur, l. quod adstinet 33. de regul. iur. P. Verum hodie inter Christianos, & seruorum nuptiae sunt, & legitima coniugia, eaque benedicuntur: quia & serui Christiani aliorum sacramentorum participes sunt, vt Comnenus Alexius statuit in iure orientali constituit. Comnenus tit. πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἱεροκόμη, τὸν